

POSTANOWIENIE

Dnia 19 października 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Płóciennik

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 19 października 2017 r.

sprawy **T.K.**

skazanego z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 280 § 2 k.k. i art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

z dnia 19 stycznia 2017 r.,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Okręgowego w [...]

z dnia 1 lipca 2016 r.,

p o s t a n o w i ł:

- 1. oddalić kasację, jako oczywiście bezzasadną,**
- 2. zwolnić skazanego T.K. od kosztów sądowych postępowania kasacyjnego,**
- 3. zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz adwokata M.W. - Kancelaria Adwokacka w [...] - kwotę 738 zł (siedemset trzydzieści osiem złotych), w tym 23 % VAT, tytułem wynagrodzenia za sporządzenie i wniesienie kasacji w sprawie.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w [...] wyrokiem z dnia 1 lipca 2016 r., uznał T.K. za winnego tego, że w dniu 15 lutego 2015 r. w [...], używając przemocy wobec K. K. polegającej na usiłowaniu ugodzenia jej nożem w klatkę piersiową, szarpaniu, kopnięciu w biodro, czym spowodował u pokrzywdzonej cztery rany o morfologii ran kluto-ciętych lewego przedramienia z masywnym obrzękiem tkanki podskórnej oraz siniec w powłokach lewego biodra, przy czym cztery rany o morfologii ran kluto-ciętych lewego przedramienia z masywnym obrzękiem tkanki podskórnej spowodowały u pokrzywdzonej naruszenie czynności narządu ciała - lewej kończyny górnej na czas dłuższy niż siedem dni w rozumieniu art. 157 § 1 k.k., usiłował dokonać zaboru w celu przywłaszczenia jej mienia, lecz zamierzonego celu nie zrealizował z uwagi na obronę podjętą przez pokrzywdzoną oraz interwencję osoby postronnej, tj. popełnienia czynu wyczerpującego dyspozycję art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 280 § 2 k.k. i art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za to na podstawie art. 14 § 1 k.k. w zw. z art. 280 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. wymierzył oskarżonemu karę 9 lat pozbawienia wolności, zaliczając na jej poczet okres tymczasowego aresztowania w sprawie od dnia 15 lutego 2015 r., godzina 2.40. Na podstawie art. 46 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 r. w zw. z art. 4 § 1 k.k. orzekł od oskarżonego na rzecz pokrzywdzonej kwotę 220,97 zł tytułem odszkodowania oraz kwotę 7.000 zł tytułem zadośćuczynienia.

Rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego zaskarżył apelacją obrońca oskarżonego podnosząc zarzut naruszenia prawa materialnego, tj. art. 157 § 1 k.k. poprzez przyjęcie, że spowodowanie przez oskarżonego ran kluto-ciętych lewego przedramienia wraz z wywołaniem obrzęku tkanki podskórnej, stanowi uszkodzenie narządu trwające dłużej niż 7 dni, a w konsekwencji wypełnia dyspozycję przywołanego przepisu, podczas gdy, zdaniem obrońcy, lewe przedramię nie stanowi narządu, który może zostać uszkodzony w myśl art. 157 § 1 k.k., gdyż przedramię nie jest odrębną anatomicznie częścią ciała, która pełni określoną czynność. W apelacji obrońca podniósł także zarzut obrazy art. 438 pkt 4 k.p.k. polegającej na rażącej niewspółmierności wymierzonej oskarżonemu kary oraz rażącej niewspółmierności wysokości zadośćuczynienia na rzecz pokrzywdzonej. W konkluzji autor apelacji wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez wyeliminowanie z opisu czynu art. 157 § 1 k.k., tj. uznania, że popełniony przez

oskarżonego T.K. czyn wypełnia wyłącznie znamiona art. 280 § 2 k.k., ewentualnie, w przypadku nieuwzględnienia pierwszego wniosku, zmianę wyroku poprzez wymierzenie oskarżonemu kary pozbawienia wolności w dolnych granicach zagrożenia przewidzianego za czyn z art. 280 § 2 k.k. oraz obniżenia zadośćuczynienia zasądzanego od oskarżonego na rzecz pokrzywdzonej.

Po rozpoznaniu wniesionej przez obrońcę oskarżonego apelacji, Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z dnia 19 stycznia 2017 r., utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie.

We wniesionej na korzyść skazanego kasacji, zaskarżając wyrok Sądu Apelacyjnego w [...] w całości, obrońca podniósł zarzut „naruszenia przepisów prawa materialnego:

1. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 157 § 1 k.k. polegający na nieuwzględnieniu przez Sąd Odwoławczy zarzutu obrońcy wskazanego w apelacji, tj. naruszenia prawa materialnego (art. 157 § 1 k.k.) przez Sąd I instancji, w zakresie, w jakim orzekł, iż spowodowane przez oskarżonego rany stanowią uszkodzenie narządu trwające dłużej niż 7 dni, a w efekcie utrzymanie przez Sąd Odwoławczy w mocy orzeczenia Sądu I instancji rażąco naruszającego normy materialne, skutkujące pośrednią obrazą przez Sąd Odwoławczy prawa materialnego, podczas gdy nie można przyjąć, iż lewe przedramię jest narządem, który może zostać uszkodzony w myśl powyższego przepisu, gdyż przedramię nie jest odrębną anatomicznie częścią ciała pełniącą określoną czynność,

2. art. 440 w zw. z art. 438 pkt. 1 k.p.k., polegający na nieprzeprowadzeniu kontroli odwoławczej poza granicami postawionych zarzutów i tym samym utrzymaniu w mocy rażąco niesprawiedliwego wyroku Sądu I instancji, który orzekając karę, wadliwie nie uwzględnił, jako podstawy orzekania o karze art. 60 § 1 k.k. w zw. z art. 54 § 1 k.k., a tym samym nie zastosował nadzwyczajnego złagodzenia kary względem oskarżonego, a jedynie uznał, że okoliczność w postaci faktu, iż sprawca jest młodocianym w sposób częściowy jedynie, oddziałuje na korzyść przy wymiarze kary, podczas gdy zarówno Sąd I jak i II Instancji przy orzekaniu kary, powinien mieć na względzie przede wszystkim prymat celów wychowawczych, nie kierując się przy tym wyłącznie prewencją ogólną;

naruszenie przepisów prawa procesowego:

1. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k., poprzez zaniechanie wszechstronnego rozważenia wszystkich zarzutów wskazywanych w apelacji obrońcy skazanego T. K. i ograniczenie się przez Sąd Odwoławczy do powierzchownego i ogólnikowego uznania w uzasadnieniu stanowiska Sądu I instancji za prawidłowe, w szczególności zaakceptowanie przez Sąd Odwoławczy dowolnej oceny dowodów dokonanej przez Sąd I instancji z pominięciem przy ocenie materiału dowodowego istotnych dowodów w sprawie, w szczególności wyjaśnień oskarżonego, z treści których wynika, iż działanie oskarżonego w postaci posłużenia się nożem poprzedzone zostało aktywną obroną pokrzywdzonej i nie było wynikiem bezpośredniego zamiaru wykorzystania ostrego narzędzia do zranienia jej w celu odebrania mienia, a jedynie skutkiem nieracjonalnych procesów myślowych spowodowanych paniką, w którą wpadł oskarżony w chwili gdy zorientował się, że nie zdoła dokonać zaboru mienia, a co za tym idzie oskarżonemu nie można przypisać umyślnego działania nakierowanego na naruszenia czynności narządu lub rozstroju zdrowia;

2. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., polegający na nieuwzględnieniu wniosku obrony zawartego w treści uzasadnienia apelacji, w przedmiocie orzeczenia względem oskarżonego środków mogących przyczynić się do realizacji celów wychowawczych tj. jak choćby zastosowanie terapii uzależnień z uwagi na to, iż zarówno z opinii sądowo-psychiatrycznej jak i sposobu zachowania się oskarżonego bezpośrednio przed popełnieniem czynu, wynika iż może on cierpieć z powodu uzależnienia od alkoholu i innych używek.”

W konkluzji obrońca wniósł o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji.

W pisemnej odpowiedzi na kasację prokurator Prokuratury Rejonowej wniósł o oddalenie jej, jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniesiona przez obrońcę skazanego T.K. kasacja jest bezzasadna i to w stopniu oczywistym w rozumieniu art. 535 § 3 k.p.k.

Na wstępie należy stwierdzić, że postępowanie sądowe w rozpoznawanej sprawie nie jest obarczone żadnymi uchybieniami określonymi w art. 439 k.p.k., jak

również innymi, które należałoby zakwalifikować, jako rażące naruszenie prawa, mogące mieć wpływ na treść zaskarżonego kasacją wyroku.

Wbrew twierdzeniom obrońcy i treści zarzutów kasacji, Sąd Apelacyjny stosując się do nakazu wyrażonego w art. 433 § 2 k.p.k., rozpoznał apelację, a w uzasadnieniu orzeczenia, zgodnie z wymogiem określonym w art. 457 § 3 k.p.k., podał, dlaczego uznał zarzuty podniesione w tym zakresie w apelacji za niezasadne.

Okoliczność „nieuwzględnienia” przez Sąd Odwoławczy stanowiska obrońcy przedstawionego w apelacji, według którego „nie można przyjąć, iż lewe przedramię jest narządem” w rozumieniu art.157 § 1 k.k. została przez Sąd Apelacyjny wyjaśniona na k. 3-4 uzasadnienia. Zwięzłe i rzeczowe odniesienie się przez Sąd do tego zarzutu apelacyjnego podyktowane było szczegółowością rozważań w tym przedmiocie Sądu I instancji. Należy bowiem pamiętać, że jeżeli ocena materiału dowodowego dokonana przez Sąd I instancji jest wszechstronna, pełna, logiczna i wsparta zasadami doświadczenia życiowego, to wówczas sąd odwoławczy zwolniony jest od równie drobiazgowego odniesienia się do zarzutów apelacji, kwestionujących w rzeczywistości rzeczoną ocenę. W takim wypadku, zadawalające jest wskazanie głównych powodów nie podzielenia zarzutów apelacji, a następnie odesłanie do szczegółów uzasadnienia wyroku Sądu I instancji (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 kwietnia 2009 r., III KK 381/08, LEX nr 512100). Stąd też wskazanie przez Sąd Apelacyjny na ustalenia poczynione na podstawie opinii sądowo-lekarskiej wydanej w rozpoznawanej sprawie przez biegłego oraz powołanie się na ocenę dokonaną przez Sąd I instancji w tym przedmiocie, uznać należy za prawidłowe.

Odnosząc się do drugiego z zarzutów obrazy prawa materialnego, tj. utrzymania w mocy przez Sąd Odwoławczy orzeczonej kary, pomimo nieuwzględnienia przez Sąd I instancji, jako podstawy orzeczenia o karze art. 60 § 1 k.k. w zw. z art. 54 § 1 k.k., a tym samym niezastosowania wobec młodocianego sprawcy nadzwyczajnego złagodzenia kary, to przypomnieć autorowi kasacji należy, iż zarzut obrazy prawa materialnego może być zasadny tylko wówczas, gdy dotyczy zastosowania lub niezastosowania przepisu zobowiązującego sąd do jego bezwzględnego respektowania. Nie można więc mówić o obrazie prawa

materialnego wówczas, gdy ustawa dopuszcza tylko możliwość zastosowania bądź niezastosowania określonego przepisu. W rozważanej sprawie wskazany przez skarżącego przepis art. 60 § 1 k.k. ma charakter fakultatywny, co oznacza, że zaniechanie zastosowania tej instytucji nie może stanowić obrazy prawa materialnego. Zasadność decyzji procesowej związanej ze wskazanymi przepisami może być kwestionowana przez ewentualne stawianie zarzutów błędu w ustaleniach faktycznych, czy też rażącej niewspółmierności kary, lecz ze względu na treść art. 523 § 1 k.p.k. zarzuty te nie mogą być podstawą kasacji.

Z treści uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego wynika, że zajął on stanowisko w zakresie zarzutu niewspółmierności orzeczonej wobec skazanego kary. Zdaniem Sądu orzeczona wobec T.K. kara jest wprawdzie surowa, ale nie w stopniu rażącym. Sąd uznał za trafne stanowisko Sądu I instancji, który zwrócił uwagę na uprzednią karalność skazanego za rozbój i krótki okres, po którym ponownie popełnił przestępstwo tego samego rodzaju, w dodatku o kwalifikowanym charakterze. W świetle tych okoliczności, jak również i tego, że skazany jako nieletni wchodził w konflikt z prawem, Sąd nie znalazł podstaw do obniżenia orzeczonej kary. Przytoczone rozważania związane z kwestią surowości wymierzonej kary czynią zupełnie bezzasadną próbę powiązania zarzutu zaniechania zastosowania nadzwyczajnego złagodzenia kary z naruszeniem art. 440 k.p.k. Jak wynika z treści apelacji, kwestia rozstrzygnięcia o karze mieściła się w granicach zaskarżenia, zatem za zupełne nierozumienie uznać należy oczekiwanie skarżącego, by Sąd odwoławczy działał na podstawie art. 440 k.p.k., a więc poza granicami zaskarżenia i podniesionymi zarzutami. Skoro skarżący podniósł w apelacji wprost zarzut rażącej niewspółmierności orzeczonej kary, to zagadnienie zastosowania fakultatywnej instytucji nadzwyczajnego złagodzenia kary nie wymagało sięgania po przepis art. 440 k.p.k.

Także zarzut obrazy prawa procesowego, tj. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k., jest oczywiście bezzasadny. W rozważanej sprawie nie sposób skutecznie stawiać zarzutu obrazy art. 7 k.p.k., w sytuacji, gdy Sąd odwoławczy nie dokonywał samodzielnych ustaleń faktycznych, nie oceniał także na nowo zgromadzonego materiału dowodowego, a zatem nie mógł w sprawie obrazić wskazanego przepisu. Wniesienie przez obrońcę skazanego kasacji

pozwoili mu przedstawić ocenę zdarzenia i jego przebiegu w sposób, w jaki czyni to skazany, nie bacząc na ustalenia dokonane przez orzekający Sąd. W uzasadnieniu swojego orzeczenia Sąd Apelacyjny podkreślił, że dokonując oceny zgromadzonych dowodów i budując ustalenia faktyczne Sąd I instancji trafnie skonfrontował wyjaśnienia skazanego z zeznaniami pokrzywdzonej K. K. i doszedł do prawidłowego wniosku, iż celem działania T.K. był zabór posiadanego przez pokrzywdzoną mienia. Skazany zarówno w postępowaniu przygotowawczym, jak i przed sądem, „w warunkach kontradiktoryjności i swobody wypowiedzi, sam przyznawał, że taki właśnie miał zamiar. Użył noża, chcąc przełamać opór pokrzywdzonej. Do zaboru nie doszło dlatego, że obawiał się zatrzymania przez nadbiegającego z pomocą B. J. To logiczny i wynikający z przeprowadzonych dowodów obraz zdarzenia (...) (k. 3 uzasadnienia Sądu Apelacyjnego). Lektura uzasadnienia wyroku Sądu Odwoławczego nie daje także podstaw do stawiania zarzutu obrazy art. 410 k.p.k. Rozpoznając sprawę Sady wzięły bowiem pod uwagę, zgodnie z treścią tego przepisu, całokształt okoliczności ujawnionych w toku rozprawy głównej, opierając swoje rozstrzygnięcia na wszystkich dowodach przeprowadzonych w niniejszej sprawie.

Odnosząc się zaś do drugiego z zarzutów obrazy prawa procesowego, uznać należy, że zaniechanie orzeczenia wobec skazanego terapeutycznego systemu odbywania kary nie jest okolicznością, która może stanowić skuteczny zarzut kasacyjny. Jak trafnie podniósł prokurator w pisemnej odpowiedzi na kasację, zagadnienie to może być przedmiotem wniosku w ramach postępowania karnego wykonawczego. Ponadto nie sposób sensownie rozważać w kontekście powyższej okoliczności naruszenia przepisów art. 433 § 2 i 457 § 3 k.p.k., skoro kwestia ewentualnego zastosowania wobec skazanego terapii uzależnień nie była przedmiotem zarzutu apelacyjnego, a zakres kontroli odwoławczej wyznaczają granice zaskarżenia i podniesione zarzuty.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy orzekł, jak na wstępie.

